

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. II. An solum vinum de vite sit materia calicis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

multos annos in azymis consecrare coegerunt; ut A enim patet ex decretis Leonis IX. & Pn V. jam re-
latis, non potest Sacerdos Græcus, transiens per
loca Latinorum, aut in aliis aliquandiu degens, cog-
niad servandis ritibus Ecclesiæ Latinæ, cum non sit
pars illius, sed ad Ecclesiā Græcam simpliciter
pertineat.

Quæres, an instante morte, & obligatione su-
mendendi vel ministrandi Eucharistiæ sacramentum,
vel ad suppleendum sacrificium, liceat Latino in
fermentato, vel Græco in azymo consecrare?

Respondeo in primo casu non licere, quia cum
realis & sacramentalis hujus sacramenti susceptio,
non sit necessaria necessitate mediæ, sed præcepti,
non obligat nisi cum debitis circumstantiis, in qui-
bus potissima est materia ab Ecclesiā præcepta, si-
corne liceret in eo casu sacram facere, cum vesti-
bus non factis, aut non jejuno. In secundo tamen
casu id licitum esset, imò ad id teneretur Sacerdos;
quia majus præceptum est integritas sacrificii, cum
sit divinum, quàm determinatio materiæ, quæ est
humanum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra primam conclusionem:
Frumentum est univocum ad omnes frumen-
tispecies, quæ sunt triticum, siligo, far, spelta, &
hordeum: Ergo & panis ex quocunque ex his granis
confectus, erit univocè & propriè panis, & per
consequens materia sufficiens Eucharistiæ, sicut
quia omne vinum de vite est univocum, quodli-
bet sufficit.

Confirmatur ex Cajetano: Sanguis ex diversis
cibis generatus est ejusdem speciei: Ergo & panis
ex diversis granis confectus.

Ad objectionem respondeo quòd licet frumen-
tum sit univocum physicè ad omne frumenti spe-
cies, non est tamen univocum moraliter, eò quòd
pro pane usuali veniat solus panis triticus. Dispar
est ratio de vino, quia quodlibet vinum de vite,
etiam moraliter, & in ordine ad humanum usum,
est univocè vinum.

Ad Confirmationem, concessio Antecedente,
nego consequentiam & paritatem: sanguis enim
generatur ex cibis, ut ex termino à quo, panis verò
ex granis ut materia ex qua inexistente & compo-
nente, idè quæ licet ex cibis diversæ speciei, non ef-
ficiatur diversus specie sanguis, grana tamen diver-
sæ speciei, diversi in speciei panem efficiunt.

Obijcies secundò: Materia Eucharistiæ est ve-
rus panis: Sed panis azymus non est verus panis:
Ergo non est materia sufficiens Eucharistiæ. Ma-
jor patet, Minor probatur. Vox græca unde no-
men *ἄζυμος* derivatur, significat elevare seu attol-
lere: Sed massa farinæ non attollitur, nisi vi fer-
menti: Ergo solus panis fermentatus est verus
panis, non verò azymus.

Respondeo etiam apud Græcos nomen *ἄζυμος*
licet deriveur à verbo quod significat attollere,
æque tamen dici de pane azymo ac de fermenta-
to: Lucæ enim 24. ubi legimus, *Cognoverunt eum
in fractione panis*, habetur nomen *ἄζυμος*, quod
ibi non potest significare panem fermentatum;
quandoquidem non durante Paschali tempore;
per septem dies non poterat reperiri fermentum
in domibus Judæorum, ut ex 12. & 13. capite
Exodici constat.

Contra secundam partem ejusdem conclusionis 24.
objiciunt Græci Schismatici, Christum in pane
fermentato hoc sacramentum confecisse, quod pro-
bant, quia illud instruit die seu luna 13. mensis pri-
mi, in qua Judæi non utebantur azymis sed fer-
mentatis panibus. Sed huic objectioni abundè sa-
tisfecimus disputatione præcedenti, ubi variis Scri-
pturæ & SS. Patrum testimoniis demonstravimus,
Christum luna tantum 14. ad vespertam, cenam
Paschalem cum Apostolis celebrasse, & Eucharis-
tiæ sacramentum instruisse. Adde quod, quan-
vis daretur Christum, Agnum Paschalem die 13.
comedisse, consequens tamen non est, ipsum in
cenā ultimā fermentato usum fuisse, sed azymo;
quia (ut suprà dicebamus) sicut Agni Paschalis
immolationem & esum observare voluit, ita & to-
tum ejus ritum in lege præscriptum, qui inter alia
habet ut cum azymis & lactucis agrestibus come-
debatur, credendum est ipsum observare voluisse.

Obijcies ultimò: Panis fermentatus est aptior
ad cibandum hominem, idè quæ magis usualis
& communis: Ergo convenientior est ad confi-
ciendum sacramentum Eucharistiæ, quàm panis
azymus.

Sed nego consequentiam, quamvis enim fer-
mentatus sit magis utilis, & aptior ad cibandum, 22.
azymus tamen aptior est ad usum hujus sacramen-
ti: Quia ut ait S. Thomas hic art. 4. in corp. *magis
competit sinceritati fidelium, quæ requiritur ad u-
sum hujus sacramenti: secundum illud 1. Corinth. 5.
Pascha nostrum immolatus est Christus, itaque epule-
mur in azymis sinceritatis & veritatis.*

ARTICULUS II.

*An solum vinum de vite sit materia
calicis?*

Non defuerunt Hæretici qui materiam remo-
tam sanguinis dixerunt esse aquam, qui pro-
pterea Aquarii dicti sunt; alii lac, ut refertur in
Concilio Bracharensi 3. alii mel. Cerrum tamen de
fide est, solum vinum esse materiam calicis, subin-
deque in nullo alio liquore distinguæ speciei à vino,
validam esse consecrationem, ut definit Florenti-
num, & confirmat traditio Ecclesiæ ab Apostolis
ad hæc usque tempora. Hujusque optima congru-
entia est, quia cum hoc sacramentum sit institutum
per modum convivii, non potuit sub convenienti-
ori materia instrui, quàm panis & vinum; quia sicut
hæc sunt cibus & potus corporis, ita sacramenta
sub eorum speciebus instituta, sunt cibus & potus
animæ.

Quod verò solum vinum vitis, propriè sit hu-
jus sacramenti materia, definit idem Florentinum
in decreto Eugenii, probatque D. Thomas hic art.
5. Primò quia Christus peracta hujus sacramenti
institutione, dixit Matth. 26. *Non bibam amodo
de hoc genimine vitis*, Ubi ly hoc designat materiam
quæ erat in illo calice: Ergo erat vinum de vite:
Secundò quia solum vinum de vite propriè & sim-
pliciter dicitur vinum, sicut solum oleum de olivis,
propriè & simpliciter vocatur oleum. Tertiò,
quia vinum vitis magis convenit effectui hujus sa-
cramenti, qui est spiritualis læticia, de illo enim dici-
tur Psal. 103. *Vinum lætificat cor hominis.*

Hinc colligitur primò cum eodem S. Doctore 24.
ibidem

ibidem in resp. ad 1. vinum malorum granatorum, A
aut pomorum, vel mororum, non esse materiam
hujus sacramenti, quia non est vinum de vite, Nec
acerum, quia non est vinum, sed vinum corrup-
tum; sicut cadaver non est homo, sed homo mor-
uus. Nec agresta seu succus expressus ex uva acer-
ba, quia nondum habet speciem vini, sed est in via
generationis, ut ait D. Thomas ibidem ad 3. Bene-
tamen multum, quia est simpliciter vinum de vi-
te, licet non perfecte purgatum & defacatum,
unde tale à Scriptura appellatur Act. 2. *Multa
pleni sunt.* Potest etiam consecrari in succo expres-
so ex uvis passis, in quo fama est consecrare Ægyp-
tios, quia talis succus est vinum de vite, eoque per-
fectius, quo ab aquæ humore purgatus. Nec ob-
stat quod uvæ ex quibus exprimitur sint passæ, nam
hoc non variat succum intra folliculos contentum; B
secus si ob nimiam siccitatem opus esset ad expri-
mendum honorem nimia copia aquæ, quia tunc
amitteret rationem vini communis & usualis. Ob
eamdem rationem non est idonea materia lora,
quæ fit ex aqua injecta acinis, vel racemis in dolio
expressis, nisi illa sit in parva quantitate, quæ con-
verti possit in vinum.

26. Colligitur secundò, vinum imbibitum in offa
panis, non esse aptum consecrationi, quia non habet
rationem potus, qualis debet esse materia
calicis.

Dices, Vinum consecratum in pane imbi-
bitum conservat Christi sanguinem: Ergo est aptum
consecrationi sanguinis.

Respondeo, concesso Antecedente, negando
Consequentiam: quia ad consecrationem requi-
ritur materia sanguinis possit initio consecratio-
nis demonstrari per modum potus: facta autem
consecratione, non est amplius necessaria talis de-
monstratio, sed sufficit si tantum retineat species
vini.

27. Colligitur terciò, succum inter folliculos uva-
rum inclusum, non esse aptam materiam consecra-
tionis, quia non est aliquid porabile, sed comestibi-
le: sicut in pomis & aliis fructibus continetur hu-
mor, qui exprimi posset in liquorem: & tamen
quandiu continetur in ipsis pomis, habet ratio-
nem cibi comestibilis, non liquoris potabilis:
materia verò calicis non debet habere formam ci-
bi, sed potus, juxta illud: *Bibite ex hoc omnes.*

28. Colligitur quartò, si vinum non sit totaliter
congelatum, sed solum in aliqua superficie, esse
materiam certam hujus sacramenti: si verò tota-
liter congelatum sit, & in duritiem versum, esse
materiam dubiam.

Prima pars hujus corollarii patet, quia vinum
illud ex tam parva congelatione neque amittit sub-
stantiam vini, neque formam potabilem, & facit
eisdem effectus quando sumitur, ac vinum non
congelatum: Ergo non est cur excludatur à ma-
teria sacramenti.

Secunda verò pars etiam constat ex contraria re-
te opinionum, quibus Authores inter se divisi sunt.
Nā pro parte affirmativa, quò dicit materia sacramen-
ti, stant plures gravissimi Theologi, ut Sylvester,
Soto, Angelus, Suarez, Vazquez & alii. Negati-
væ verò adherent Alanus, Ledesma, Armilla,
Nunno, & alii. Unde cum non liceat consecrare
in materia dubia, peccaret Sacerdos, quia vinum
totaliter congelatum consecraret. Si verò post
consecrationem congelaretur, debet liquefieri & sumi
cum reverentia, tanquam sanguis Christi, ut dicitur
in cap. in sacramento, de Consecrat. dist. 2.

ARTICULUS III.

An & quo jure admiscenda sit aqua vino
consecrando?

Fuit error Armenorum, ut constat ex de-
cretis Eugenii IV. in Concilio Florentino, &
quam non esse vinò consecrando admiscendam,
quem sequuntur Hæretici nostri temporis. Ar-
canus verò lib. 9. de questionibus Armenorum
cap. 9. existimat mixturem illam necessarium
necessitate sacramenti, subindeque si Sacerdos
quam in calice apponere obliviscatur, non censet
sacramentum. Alii verò Theologi communiter
docent, talem mixturem solum esse de necessitate
præcepti, licet dissensio sit inter illos, an tale
ceptum sit divinum, vel solum Ecclesiasticum.

Dico primò, vino consecrando admiscendum
esse aquam, in modica quantitate.

Primo pars hujus conclusionis est omnino cer-
ta, utpote in variis Conciliis definita, præsertim
in Florentino in decreto Eugenii, & in Tridentino
sess. 22. cap. 7. ubi dicitur, *Monet sancta Synodus
præceptum esse ab Ecclesia Sacerdotibus, ut aquam
vino in calice offerendo misceant.* Et citatur
Concilium Carthaginense 3. cap. 14. & An-
tenense 3. cap. 1. Vident enim possunt aliter
jura, de Consecrat. dist. 2.

Hujus sacræ ceremoniæ triplicem redditorem
tionem prædicta Concilia, & D. Thomas lib. 6.
6. Prima est, ob imitationem Christi, qui
vino aqua permixto, hoc sacramentum indigne
creduer, asseriturque in liturgiis D. Jacobi Ap-
stoli & S. Basilii, & testatur Clemens Romanus
lib. 8. Constit. cap. 17. his verbis: *Similiter per
licem miscens ex vino & aqua, & sanctificans
tradidit eis dicens: Bibite ex hoc omnes.* Secunda
ob representationem passionis ejus, in qua aqua
simul cum sanguine exaltare ejus erit. Tertia
ob significationem effectus hujus sacramenti, qui
est unio populi fidelis cum Christo capite. Vinum
enim significat Christum, seu sanguinem ejus, a
qua verò populorum symbolum est, juxta illud de-
pocal. 17. *Aqua quas vidisti, populi sunt & gentes.*
Unde Hieronymus homil. de corpore Christi: *Cum
in sacramento aqua vino miscetur, Christus & popu-
lus incorporatur, & quadam quasi copula perfectæ
charitatis unitur, ut possit dicere cum Apostolus, qui
nos separabit à charitate Christi? si autem aqua
semel permixta vino, non potest ad suam naturam
stantiam, nec à vino separari; ita fideles inter quos
si inseparabilia membra, capiti uno, id est Christo, sunt
observant, & ardentissimi religionis sectarii, ob-
dunt aliqui, mixturem illam conventus esse
ad significandum saltem seu tendentiam ad
in vitam æternam: juxta illud Ambrosii lib. 4. de
sacram. cap. 1. *Redundat aquam in calicem, & sit
in vitam æternam.**

Secunda etiam pars est D. Thomæ hic art. 2. in
argumento sed contra, & patet, quia si modicum
quæ infunderetur calici, periculum esset ne vinum
corrumperetur, & in mixtum distinctum se
generaret, quod non esset idonea materia conse-
crationis. Et licet in Concilio Tridentino cap. 10.
dicatur, *Quòd aqua parvi sint vini, tamen*